

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobkyně **E. P.**, bytem L. n. M. 14, N., zast. JUDr. Markétou Malaskovou, advokátkou se sídlem v Olomouci, Krapkova 38, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze, Na Poříčním právu 1, o žalobě proti rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 14. 12. 2010, č. j. KUOK 120121/2010, sp. zn. KÚOK/112197/2010/OSV-SP/7204, ve věci příspěvku na živobytí,

t a k t o :

I. Žaloba **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni JUDr. Markétě Malaskové **se přiznává** odměna ve výši ve výši 1.920 Kč, která jí bude vyplacena k jejím rukám do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Ostravě.

O d ů v o d n ě n í :

Podanou žalobou se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí označeného shora, kterým právní předchůdce žalovaného zamítl námitky proti rozhodnutí Městského úřadu Litovel ze dne 6. 10. 2010, č. j. 12393/2010/LTO, jímž nebyl přiznán žalobkyni příspěvek na živobytí.

Žalobkyně v žalobě uvedla, že je čerstvou absolventkou střední školy, je evidována jako uchazeč o zaměstnání na Úřadu práce a nepobírá žádné dávky, protože žádosti o ně jsou jí neustále zamítány. Žalobkyně namítala, že správní orgány měly zkoumat její nárok na příspěvek na bydlení nejen od září 2010, ale i od října 2010, protože měly k dispozici podklady, že u žalobkyně došlo po snížení sociálního příplatku ke změně. Zamítnutím žádosti o příspěvek na bydlení za září přišla žalobkyně o nárok na příspěvek za měsíce říjen a listopad 2010. Protože nelze přiznat příspěvek zpětně, podala žalobkyně odvolání. Nadto měla být matka žalobkyně posouzena jako osoba v hmotné nouzi podle § 3 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi vzhledem k situaci, kdy vede spor o platnost výpovědi z pracovního poměru, nemá žádný příjem a jde o překážku na straně zaměstnavatele.

Žalobkyně dále dodala, že řádně a včas hradila náklady na bydlení společně se svou matkou a sestrou (odkázala i na vzájemnou vyživovací povinnost) a toto tvrzení doložila doklady o těchto výdajích. Požadavek správních orgánů na uzavření nájemní smlouvy zhodnotila žalobkyně jako neodborný a zaujatý s tím, že by vedl k prohloubení hmotné nouze rodiny a k finančnímu prospěchu jejího otce, který s rodinou nežije, protože minimální oprávněné nájemné by činilo asi 3.000 Kč a možný příspěvek na bydlení 1.000 Kč.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že odkazuje na napadené rozhodnutí a že věc má návaznost na posouzení matky žalobkyně jako osoby, která není osobou v hmotné nouzi z důvodu jejího nezařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, související s výpovědí z pracovního poměru a uplatněnou žalobou na určení neplatnosti výpovědi. Odkaz žalobkyně na § 33 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi je nepřipadný, protože se týká doplatku na bydlení. V souzené věci správní orgány braly v úvahu náklady na bydlení žalobkyně a její rodiny bez ohledu na právní důvod užívání bytu a vzhledem k příjmům společně posuzovaných osob musely zohlednit přiměřené náklady ve výši 30 % příjmů podle § 9 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve spojení s § 21 a § 9 odst. 2 téhož zákona. Současně se žalobkyně dožaduje posouzení za osobu v hmotné nouzi podle § 3 odst. 3 téhož zákona. To však není možné, neboť žalovanému nebyl znám žádný důvod, proč by nemohla být matka žalobkyně evidována jako uchazeč o zaměstnání, splnit tak podmínku být osobou v hmotné nouzi, podmínky pro pobírání příspěvku na živobytí a tak finančně zajistit své dvě dcery. K námitce na potřebu uzavřít nájemní smlouvu s otcem žalobkyně nebo s jiným pronajímatelem po přestěhování do jiného bytu shledal žalovaný jako irelevantní, neboť v přezkoumávaném řízení takový požadavek nezazněl. Žalovaný uzavřel, že náklady na bydlení by mohl započíst jen do výše 30 %, uhrazené náklady vzal na vědomí, to však nic nemění na již uvedeném a navrhl zamítnout žalobu.

V replice žalobkyně uvedla, že je osobou v hmotné nouzi nejméně od 1. 10. 2010 a od tohoto data splňovala podmínky nároku na příspěvek na živobytí. Výpočtem doložila žalobkyně oprávněnost nároku za říjen a listopad 2010. Žalobkyně zdůraznila, že rozhodným obdobím pro výpočet příspěvku na živobytí mají být správně měsíce červenec, srpen a září 2010. Žalobkyně dále doložila dopis správnímu orgánu I. stupně od její sestry, podle kterého, aby se vyhnuly hmotné nouzi, požádaly obě sestry o dávky mimořádné okamžité pomoci. Příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení může být přiznán i osobám, kteří nejsou nájemci nebo vlastníci nemovitostí. Matka žalobkyně nemá důvod vzdát se práva na zaměstnání a zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, což je její právo a ne povinnost. Žalobkyně, její sestra a matka jsou opakovaně uváděny správními orgány v omyl, že nemohou dosáhnout na příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení. Žalobkyně měla být posouzena podle § 2 odst. 6 písm. e) zákona o pomoci v hmotné nouzi. V řízení byl porušen § 64 téhož zákona. Požadavek správního orgánu, aby se žalobkyně vzdala dávky proto, aby mohla být přiznána její matce, je neoprávněný, podmínky pro přiznání dávky splňuje pouze žalobkyně. Úřední osoby vědí, že matka na dávky dosáhnout nemůže. O doplatku na bydlení nebyla žalobkyně a její sestra nikdy informována, teprve se tak stalo až ve vyjádření k žalobě.

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 14. 12. 2010.

Ze správního spisu krajský soud z hlediska žalobních bodů zjistil, že žalobkyně požádala o příspěvek na živobytí 1. 9. 2010, správnímu orgánu I. stupně žádost došla 17. 9. 2010 a byla doložena příslušnými doklady, mj. průkazem matky žalobkyně jako zájemce o zaměstnání, vydaným Úřadem práce v Olomouci dne 17. 8. 2006. Podle protokolu o jednání dne 17. 9. 2010 žalobkyně uvedla, že její matka si je vědoma, že jako zájemce o zaměstnání není osobou v hmotné nouzi, dále že bydlí v rodinném domě a 350 Kč vodné a 50 Kč na údržbu hradí žalobkyně otci, žalobkyně žije se sestrou a matkou. Podle výpisu z katastru nemovitostí vlastníkem stavby č. p. 14 ve L. n. M. je J. P..

V rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 6. 10. 2010 o nepřiznání příspěvku na bydlení žalobkyni je popsána situace žalobkyně a mj. správní orgán konstatuje, že matka žalobkyně je vedena od 17. 8. 2006 jako zájemce o zaměstnání a podle § 3 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi (který je citován) není osobou v hmotné nouzi. Správní orgán dodal, že matce žalobkyně nebrání žádná překážka, aby byla zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání a tím by se pak stala osobou v hmotné nouzi. Dále správní orgán provedl výpočet za rozhodné období tří měsíců před podáním žádosti, tj. za červen až srpen 2010 a z výpočtu vzešel závěr, že částka příjmu po odečtení přiměřených nákladů na bydlení není nižší než částka živobytí.

Podle napadeného rozhodnutí byla žalobkyně podle § 2 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi ve spojení s § 4 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o životním a existenčním minimu posuzována společně s matkou a sestrou. Rozhodným

obdobím jsou tři měsíce předcházející září 2010. K námitce nesprávného výpočtu při rozhodování o žádosti o příspěvek na živobytí žalovaný uvedl, že ani při zahrnutí nižšího výživného do výpočtu žalobkyni nevznikl nárok na požadovanou dávku a provedl celý výpočet opětovně. Z něj, stručně shrnuto, vyplynulo, že průměrný příjem společně posuzovaných osob snížený o přiměřené náklady na bydlení (5.337,67 Kč) přesahuje částku živobytí posuzovaných osob (4.850 Kč). V souladu s § 3 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi částku živobytí matky žalobkyně správní orgán nezohlednil, protože matka žalobkyně nebyla osobou v hmotné nouzi podle § 3 odst. 1 písm. a) až e) téhož zákona (byla jen zájemcem o zaměstnání). Matka žalobkyně se mohla evidovat u Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání nebo stát se výdělečně činnou, a tak by se stala se svými dcerami osobou v hmotné nouzi, resp. by finančně zabezpečila rodinu. Správní orgány neuznaly matku žalobkyně jako osobu v hmotné nouzi ani podle § 3 odst. 3 téhož zákona, neboť matce žalobkyně nebrání žádná objektivní překážka v tom, aby se zaevidovala jako uchazeč o zaměstnání. Vedení soudního sporu o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru nebrání zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání ani podle zákona o zaměstnanosti (č. 435/2004 Sb.). K námitce o nemožnosti získat příspěvek na bydlení žalovaný uvedl, že nemá vztah k příspěvku na živobytí, protože tento je určen na zajištění živobytí a ostatních základních životních potřeb a skutečnost, zda jsou posuzované osoby příjemci příspěvku na bydlení, není rozhodnou pro přiznání příspěvku na živobytí.

Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Předně soud konstatuje, že předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí správního orgánu I. stupně o nepřiznání příspěvku na živobytí a na něj navazující napadené rozhodnutí původního žalovaného ze dne 14. 12. 2010. Předmětem soudního přezkumu není nepřiznání jiných dávek sociální ochrany. Žádost ze dne 1. 9. 2010 byla doručena správnímu orgánu 17. 9. 2010. V žádosti není výslovně uvedeno, od jakého data požaduje žalobkyně dávku, ani ve formuláři není taková položka.

Podle § 1 zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, *správním orgánem prvního stupně ve věcech pomoci v hmotné nouzi je od 1. 1. 2012 Úřad práce se sídlem v Praze*. Podle čl. I bodu 15 zákona č. 366/2011 Sb., měnícího § 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi č. 111/2006 Sb., došlo ke dni 1. 1. 2012 ze zákona k procesnímu nástupnictví na straně žalovaného z krajských úřadů na Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Podle § 21 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění účinném do 31. 12. 2010, *nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob*.

Podle § 2 odst. 1 téhož zákona *pro účely posuzování stavu hmotné nouze se příjmy a sociální a majetkové poměry osoby, která žádá o dávku, posuzují společně s příjmy a sociálními a majetkovými poměry dalších osob. Okruh těchto společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu*.

Podle § 4 odst. 1 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění účinném do 31. 12. 2010, *společně se pro účely tohoto zákona, není-li dále stanoveno jinak, posuzují*

a) *rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,*

b) *manželé nebo partneři podle zvláštního právního předpisu; za partnera se pro účely tohoto zákona považuje také partner, se kterým občan členského státu Evropské unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů jiného členského státu Evropské unie, pokud tyto právní předpisy upravují vzájemnou vyživovací povinnost mezi partnery,*

c) *rodiče a*

1. nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené,

2. zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s jinými osobami podle písmene b) nebo d),

d) *jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které písemně prohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby.*

Podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi *osoba se nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.*

Podle § 9 odst. 2 téhož zákona *příjmem osoby nebo společně posuzovaných osob se pro účely příspěvku na živobytí rozumí příjem podle odstavce 1 snížený o přiměřené náklady na bydlení; za přiměřené náklady na bydlení se pro účely tohoto zákona považují odůvodněné náklady na bydlení (§ 34), nejvýše však do výše 30 %, a v hlavním městě Praze do výše 35 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob.*

Podle § 10 téhož zákona rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem pro účely posuzování vzniku nároku na dávku, je

a) období 3 kalendářních měsíců předcházejících měsíci, v němž byla uplatněna žádost o dávku, nebo

b) *pokud došlo u osoby nebo společně posuzovaných osob k podstatnému poklesu příjmu, období kalendářního měsíce, v němž byla podána žádost o dávku; za podstatný pokles příjmu se považuje zejména ztráta příjmu z výdělečné činnosti, ukončení výplaty podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci a ukončení výplaty rodičovského příspěvku.*

I v tomto případě se však pro účely posouzení podle § 21 odst. 2 zjišťuje současně rovněž příjem za období 3 kalendářních měsíců předcházejících měsíci, v němž byla uplatněna žádost o dávku.

Podle § 24 zákona o pomoci v hmotné nouzi částka živobytí osoby činí

- a) u nezaopatřeného dítěte částku životního minima, popřípadě zvýšenou podle § 29,*
- b) u osob, u kterých se nezkoumá snaha zvýšit si příjem vlastní prací (§ 11 odst. 3), s výjimkou nezaopatřených dětí, částku existenčního minima zvýšenou o polovinu částky rozdílu mezi životním minimem osoby³¹⁾ a existenčním minimem, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 26 až 29,*
- c) u osoby, pokud není uvedena v písmenu a) nebo b), která nesplnila povinnost uvedenou v § 12 odst. 3, částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle § 25 až 28 a 30 této osobě nenáleží,*
- d) u osoby, která není uvedena v písmenech a) až c), e) až h), částku existenčního minima, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 25 až 30,*
- e) u osoby, která není uvedena v písmenu a) nebo b) a dluží na výživném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek měsíční splátky stanovené rozhodnutím soudu, nebo vyšší než částku, která by připadala na 3 měsíce, je-li plnění vyživovací povinnosti stanoveno jiným způsobem, částku existenčního minima, nejde-li o osobu, které vznikl dluh na výživném až po podání žádosti o příspěvek na živobytí a která z důvodu nedostatečného příjmu podala soudu návrh na zrušení nebo snížení výživného; zvýšení částky živobytí podle § 25 až 28 a 30 této osobě nenáleží.*
- f) u osoby, která vykonávala dobrovolnickou službu nebo veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin v kalendářním měsíci, částku existenčního minima zvýšenou o polovinu rozdílu mezi životním minimem osoby a existenčním minimem, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 25 až 30,*
- g) u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle § 25 až 28 a 30 této osobě nenáleží. Toto ustanovení se nevztahuje na osobu, u které se nezkoumá snaha zvýšit si příjem vlastní prací (§ 11 odst. 3), osobu pobírající podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osobu, která má příjem z výdělečné činnosti, osobu, která je invalidní v prvním nebo ve druhém stupni, a osobu, která vykonává dobrovolnickou službu²¹⁾ nebo veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci.*

Podle § 24 odst. 3 téhož zákona částka živobytí společně posuzovaných osob činí součet částek živobytí osob, které jsou osobami společně posuzovanými.

Podle § 34 odst. 1 téhož zákona do odůvodněných nákladů na bydlení se započítává

- a) *nájemné až do výše cílového nájemného a pravidelné úhrady za služby bezprostředně spojené s užíváním bytu, popřípadě obdobné náklady spojené s družstevní a vlastnickou formou bydlení; úhradou služeb bezprostředně spojených s užíváním bytu, případně obdobnou vlastnickou formou bydlení, se rozumí úhrada za ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody, za úklid společných prostor v domě, za užívání výtahu, za dodávku vody z vodovodů a vodáren, za odvádění odpadních vod kanalizací, za osvětlení společných prostor v domě, za odvoz tuhého komunálního odpadu, za vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením, a*
- b) *úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií; úhradou prokazatelné nezbytné spotřeby energií se rozumí úhrada dodávky a spotřeby elektrické energie, plynu, případně výdaje na další druhy paliv, a to ve výši, která je v místě obvyklá.*

První spornou otázkou ve věci je, zda žalobkyně byla od září, resp. října 2010 osobou v hmotné nouzi. Mezi účastníky není sporu o tom, že společně posuzovanými osobami jsou žalobkyně, její matka a sestra.

Pro zjištění, zda se žalobkyně nacházela v rozhodném období ve stavu hmotné nouze, je třeba vytýčit rozhodné období a vyložit neurčitý právní pojem „hmotná nouze“.

Podle shora citovaného § 10 se rozhodné období odvíjí od uplatnění žádosti. Výklad a aplikace pojmu „uplatnění žádosti“ v praxi správní i soudní nečiní potíže, a je shodně vykládán jako podání žádosti. Podle § 37 odst. 6 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (který se použije při rozhodování o pomoci v hmotné nouzi podle § 66 zákona o pomoci v hmotné nouzi) *podání se činí u správního orgánu, který je věcně a místně příslušný. Podání je učiněno dnem, kdy tomuto orgánu došlo.* Podle otisku razítka i protokolu o jednání ze dne 17. 9. 2010 plyne, že datem uplatnění žádosti byl den 17. 9. 2010. Proto rozhodným obdobím, za které byl povinen správní orgán zjišťovat příjem pro účely posuzování vzniku nároku na dávku, byly měsíce červen, červenec a srpen 2010. K těmto měsícům se vztahovaly i výpočty správních orgánů. Zjevně správní orgány neshledaly u žalobkyně stav, kdy u ní nebo u společně posuzovaných osob k podstatnému poklesu příjmu, jímž je zejména ztráta příjmu z výdělečné činnosti, ukončení výplaty podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci a ukončení výplaty rodičovského příspěvku. Avšak i v takovém případě správní orgány byly povinny zjišťovat rovněž příjem za červen až srpen 2010. Pokud v žalobě žalobkyně uvádí, že u ní došlo ke změně po snížení sociálního příplatku, tento příjem správní orgán I. stupně v odůvodnění rozhodnutí posuzoval a zahrnul do výpočtů; jmenovitě uvedl, že matka žalobkyně má přiznaný sociální příplatek 3.015 Kč měsíčně a že v červnu 2010 byl vyplacen ve výši 3.383 Kč.

Správní orgány zahrnuly do výpočtu pro zjištění stavu hmotné nouze odůvodněné náklady na bydlení ve výši 2.030 Kč (1.580 Kč za elektrickou energii, 300 Kč částku za služby, 100 Kč za odvoz odpadů). Žalovaný tuto částku ještě doplnil o částku 50 Kč měsíčně na služby, což nemělo vliv správnost prvostupňového

rozhodnutí. Tyto částky vycházejí z údajů uvedených a doložených žalobkyní a ta je nerozporovala. Suma 30 % z této částky činí podle výpočtu žalovaného 960 Kč.

Částku živobytí stanovily správní orgány pro žalobkyni a její sestru ve výši 4.734 Kč, resp. žalovaný na 4.850 Kč, což rovněž žalobkyně nerozporovala. Žalovaný pak v napadeném rozhodnutí vypočítal průměrný příjem společně posuzovaných osob, tj. žalobkyně, její matky a sestry, celkem 5.377,67 Kč.

V souladu s § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, pokud příjem žalobkyně a s ní společně posuzovaných osob, snížený o přiměřené náklady na bydlení, přesahuje částku živobytí, nemá žalobkyně na příspěvek na živobytí nárok (průměrný příjem 5.377,67 Kč minus částka živobytí 4.850 Kč = kladný výsledek 527,67 Kč).

Klíčové v tomto sporu tedy je posouzení, zda výše uvedený výpočet byl ve správním řízení učiněn v souladu se zákonem. Toho se také týká žalobní námitka, že matka měla být posouzena jako osoba v hmotné nouzi.

Podle § 3 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi *nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která není v pracovním nebo obdobném vztahu ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, s výjimkou osob uvedených v § 11 odst. 3.*

Podle § 11 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi *možnost zvýšit si příjem vlastní prací se nezkoumá při posuzování hmotné nouze osoby, která je*

- a) *starší 68 let,*
- b) *poživatelem starobního důchodu,*
- c) *invalidní ve třetím stupni,*
- d) *osobou pobírající peněžité dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství a mateřství nebo rodičem celodenně, osobně a řádně pečujícím alespoň o 1 dítě a z důvodu této péče pobírajícím rodičovský příspěvek, a to po dobu trvání nároku na rodičovský příspěvek a po této době takto pečujícím o dítě, které z vážných důvodů nemůže být umístěno v jeslích nebo v mateřské škole nebo obdobném zařízení,*
- e) *osobou osobně pečující o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost), a to za předpokladu, že v žádosti o příspěvek na péči pro osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby byla uvedena nebo po přiznání příspěvku na péči příslušnému orgánu ohlášena jako osoba poskytující pomoc^{17a}) a tato pomoc je vykonávána v rozsahu nejméně 80 % pracovní doby 40 hodin týdně; je-li pečujících osob více, lze toto ustanovení použít pouze u jedné z nich, a to té, která byla určena jejich písemnou dohodou, a nedohodnou-li se, nelze toto ustanovení použít vůbec,*
- f) *nezaopatřeným dítětem,*
- g) *uznána dočasně práce neschopnou.*

Matka žalobkyně není žádnou z osob vyjmenovaných v § 3 odst. 1 písm. a) ani v § 11 odst. 3 zákona č. 111/2006 Sb., ostatně to ani žalobkyně netvrdí, ani to nevyplývá ze spisu.

Do částek živobytí žalovaný stejně jako správní orgán I. stupně nezahrnul matku žalobkyně s odkazem na § 3 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle kterého *je-li osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) až e) osobou společně posuzovanou podle § 2 odst. 1, posuzuje se pro účely zjištění nároku na dávku společně, při stanovení výše dávky se však k této osobě nepřihlíží.*

Soud konstatuje, že důvod, proč se do celkové částky živobytí společně posuzovaných osob nezapočítává částka živobytí matky, je uveden v § 2 odst. 1 a § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ustanovení § 2 odst. 1 citovaného zákona ukládá správnímu orgánu zahrnout do posouzení stavu hmotné nouze u žadatele příjmy a sociální a majetkové poměry dalších osob, a matka není osobou v hmotné nouzi. Ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi navíc specifikuje, že osobou v hmotné nouzi není ta osoba, která „*si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.*“ Správní orgány opakovaně zdůraznily, že matka žalobkyně se mohla stát výdělečně činnou anebo osobou v hmotné nouzi tím, že se zaeviduje nikoli jako zájemce, ale jako uchazeč o zaměstnání, v tom jí nic nebrání. Tento rozpor mezi posouzením správních orgánů a soudu však nemá vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, neboť výsledek je totožný.

Námítka žalobkyně, že nebylo správně použito správní uvážení, rovněž není důvodná. Podle § 3 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi *orgán pomoci v hmotné nouzi může v odůvodněných případech určit, že osobu uvedenou v odstavci 1 písm. a) až e) a písm. g) a h) bude považovat za osobu v hmotné nouzi.* Podle § 78 odst. 1 věty druhé s. ř. s. *pro nezákonnost zruší soud napadené rozhodnutí i tehdy, zjistí-li, že správní orgán překročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo jej zneužil.* V souzené věci soud zjistil, že správní orgány nepřekročily zákonem stanovené meze správního uvážení ani jej nezneužily. Jinými slovy, správní uvážení soud nepřezkoumává, pokud nezjistí vybočení z jeho mezí či jeho zneužití, libovůli. Správní orgány svůj postup řádně a vyčerpávajícím způsobem odůvodnily, své úvahy popsaly a soud shledal, že jsou i v souladu se zásadami správního řízení a že přijaté závěry jsou přiměřené.

Pokud jde o námitku žalobkyně, že měla být posouzena podle § 2 odst. 6 písm. e) zákona o pomoci v hmotné nouzi, ani tu neshledal soud jako důvodnou. Podle tohoto ustanovení *za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, jestliže zejména je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.* Pro doplnění soud konstatuje, že pokud se matka žalobkyně nepovažuje za osobu v hmotné nouzi a může jednoduše tuto situaci změnit, nadto příjmy společně posuzovaných osob ve srovnání s částkou živobytí žalobkyně a její sestry jsou vyšší, nejedná se u žalobkyně o situaci předvídanou v § 2 odst. 6 písm. e) zákona o pomoci v hmotné nouzi; přitom z popisu

situace z podání žalobkyně a její sestry a z údajů ze spisu nevyplývá, že by rodina nemohla svou situaci úspěšně řešit (nejde například o tři osoby invalidní ve třetím stupni apod.) a ze spisu neplyne ani ohrožení rodiny trestnou činností (byť k takovému závěru je oprávněn jen věcně a místně příslušný soud po provedeném příslušném řízení, ze spisu však neplyne, že by bylo zahájeno trestní řízení). I pro tuto námitku platí s odkazem na shora uvedené, že soud neshledal překročení mezí správního uvážení ani jeho zneužití.

Během celého řízení vůbec nevyšly najevo žádné překážky, pro které se nemohla matka žalobkyně zaevidovat jako uchazeč o zaměstnání. Výpověď ze strany zaměstnavatele není překážkou na jeho straně (srov. § 207 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů): Výpověď z pracovního poměru je jedním ze způsobů jeho rozvázání (§ 48 a násl. zákoníku práce). Zaevidování matky jako uchazeče o zaměstnání nebránil ani zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Soud shoduje s aplikací uvedených ustanovení tak, jak je v souzené věci učinily správní orgány obou stupňů. Soud neshledal ani zneužití správního uvážení či vybočení z jeho mezí, ani to, že by nebyla žalobkyně nedostatečně či nepřiměřeně správními orgány poučena.

Vzhledem k výše uvedenému soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.

Náklady řízení účastníkům přiznány nebyly, neboť žalovanému nepřísluší ze zákona a žalobkyně v tomto řízení nebyla úspěšná (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Ustanovené zástupkyni žalobkyně přiznal soud na nákladech právního zastoupení podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, odměnu za zastupování, spočívající v odměně za dva úkony právní služby podle § 9 odst. 2 (u dávky v hmotné nouzi se jedná o nárok fyzické osoby v oblasti sociálního zabezpečení) ve spojení s § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v částce 2 x 500 Kč (doplnění žaloby) a režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 2 x 300 Kč; tato částka byla zvýšena o daň z přidané hodnoty ve výši 320 Kč, tj. celkem 1.920 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem

lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Olomouci dne 30. 5. 2012

JUDr. Martina Radkova
samosoudkyně